

**DIVERSIFICAREA FORMELOR ȘI METODELOR DE COMUNICARE
A DOCUMENTELOR ÎN BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ**

*DIVERSIFICATION OF THE FORMS AND METHODS
OF DOCUMENT COMMUNICATION IN THE UNIVERSITY LIBRARY*

Ala LÎȘÎI¹ [ORCID: 0000-0003-2845-0006]

Ludmila RĂILEANU² [ORCID: 0000-0002-7236-0107]

Veronica BARBAROȘ³ [ORCID: 0000-0002-7207-4557]

Abstract: *The article reflects the most important forms and methods of document communication used in the USARB Scientific Library. It is argued the application of new forms and methods of valorization and promotion of the Library's collections at a distance, which offer amazing possibilities to satisfy users' requests under the most favorable conditions and circumstances.*

Keywords: *Scientific Library of USARB, forms of documents communication, promotion of collections, promotion of reading*

Astăzi, trăim într-o lume puternic informatizată și tehnicizată, într-o epocă, când conținutul informațional circulă cu viteza luminii, când bibliotecile universitare contemporane constituie o structură modernă în continuă creștere, când se oferă accesul nelimitat la resursele informaționale, la servicii și facilități pentru utilizatorii acesteia, reprezentând o zonă de comunicare intensă.

Conceptul de *comunicare* este perceput ca un proces complex de transmitere de informații sub formă de mesaje, gesturi simbolice, texte scrise, imagini, și presupune existența unui emițător și a unui receptor, ceea ce reprezintă schema clasică de comunicare. Comunicarea are scopul de a informa, a motiva, a convinge, a instrui, a încuraja și este realizată pe trei niveluri: verbal (adică cel al cuvintelor, 7%); paraverbal (tonul, volumul, viteza de rostire, 38%) și nonverbal (expresia facială, poziția, mișcarea etc., 55%).

Comunicarea colecțiilor de bibliotecă presupune deschiderea largă a acesteia spre utilizatorii săi, constituindu-se o relație directă sau indirectă cu ei. În felul acesta, bibliotecile promovează lectura, informarea, instruirea, cercetarea, educația, cultura și recreerea. Și, chiar dacă trăim într-o civilizație modernă dinamică, bibliotecile universitare se adaptează rapid la situații noi, asimilând noi cunoștințe, iar toate schimbările în domeniul biblioteconomiei, evident, contribuie la modernizarea bibliotecii și a formelor și metodelor de comunicare a documentelor din bibliotecă.

Utilizatorii constituie elementul fundamental în circuitul de transfer al informației, prin urmare, activitățile pe care bibliotecile le desfășoară sunt planificate, organizate, astfel încât să se vină cât mai efectiv în întâmpinarea utilizatorilor și a nevoilor de informare ale acestora. Cu alte cuvinte, bibliotecile trebuie să-și adapteze, în permanență, activitățile pentru ca produsele și serviciile pe care le oferă să corespundă necesităților și așteptărilor utilizatorilor.

¹ Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, ala.lisii97biblioteca@gmail.com

² Șefă serviciu, Secția de Relații cu publicul, Biblioteca Științifică a USARB, nycoli@mail.ru

³ Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, barbarosv807@gmail.com

Pentru a-și îndeplini cât mai bine misiunea de diseminare a informațiilor și a cunoștințelor, pentru a oferi servicii și produse de calitate, pentru a atrage și a menține utilizatorii, instituțiile bibliotecare trebuie să întreprindă diverse acțiuni prin care să identifice nevoile și așteptările utilizatorilor, să cunoască cât mai bine comportamentul acestora în cadrul procesului de informare, să depisteze factorii care influențează acest comportament. Astfel, este necesar să cunoaștem ce servicii și produse doresc utilizatorii, atât din punctul de vedere al conținutului, cât și al modului de furnizare ale acestora.

Confirmăm faptul că, astăzi utilizatorii bibliotecii sunt mult mai instruiți și mai riguroși în solicitările de lectură decât altădată. Pentru satisfacerea solicitărilor utilizatorilor, biblioteca oferă o gamă variată de servicii și produse informaționale moderne de înaltă calitate în susținerea instruirii și cercetării, atât la distanță, cât și în spațiul ei, creând o imagine favorabilă instituției.

Biblioteca Științifică a USARB, fiind centru informațional modern pentru educație, cercetare și formare, asigură accesul la un important potențial de resurse informaționale tipărite și electronice pentru studenți, cadre didactice, cercetători, elevi din licee și alte categorii nespecifice de utilizatori din mun. Bălți și Nordul Republicii Moldova.

Oferirea serviciilor și produselor informaționale de înaltă calitate la distanță, a devenit un instrument de comunicare cu utilizatorii, o metodă eficientă de promovare și valorificare a resurselor infodocumentare. Astăzi, pentru a atrage atenția asupra unei cărți, unui document, nu mai este suficient doar să leplasezi pe un raft de expoziție în bibliotecă.. Prin organizarea reușită a unei expoziții online, noi oferim utilizatorului posibilități multiple pentru informare și documentare, cercetare și recreere. Utilizatorii navighează din ce în ce mai mult pe Internet pentru regăsirea informațiilor necesare și documentelor adecvate, accesând variate conținuturi media: texte, poze, clipuri video, documente. Pentru menținerea utilizatorilor, bibliotecarii aplică forme inovative posibile de comunicare a informațiilor, utilizând toate tehnologiile multimedia. Rămânem în continuare de părerea că cea mai eficientă formă de comunicare a documentelor rămân a fi **expozițiile de carte** cu diverse tipuri de documente din colecția bibliotecii. Sesizăm faptul, că chiar dacă expozițiile de carte țin de activitățile tradiționale ale bibliotecii, la etapa actuală, ele au suportat transformări devenind mult mai atractive, datorită creativității bibliotecarilor și utilizării tehnologiilor informaționale.

Expozițiile online, prezentate de bibliotecarii universitri bălțeni, reprezintă o imitare a expozițiilor tradiționale expuse în format electronic, fiind elaborate în mod special pentru a fi utilizate prin intermediul Internetului și consultate pe diverse suporturi multimedia, cu scopul de a atrage mai mulți utilizatori, a valorifica rolul Bibliotecii Științifice a USARB în acoperirea necesităților de studii, cercetare și recreere în condițiile actuale, crescând și vizibilitatea bibliotecii în spațiul virtual.

Expozițiile online, chiar dacă imită expozițiile tradiționale, reprezintă o formă modernă de prezentare a resurselor infodocumentare, prin care se sporește securitatea acestora și se creează premise pentru un acces mult mai lesne a informației, indiferent de timp sau loc. Toate expozițiile sunt variate după conținut, deoarece și subiectele documentelor expuse sunt și ele variate: expoziții dedicate personalităților jubiliare, datelor remarcabile, diferitor evenimente; achiziții recente, etc.. Cu cât sunt mai diverse expozițiile, cu atât mai eficientă va fi identificarea surselor necesare pentru studiu, cercetare, lectură sau recreere.

Integrarea expozițiilor online în rețeaua virtuală, permite accesarea lor operativă la distanță de către un număr nelimitat de utilizatori. Fiind postate pe site-ul și blogul BȘ USARB, ele (expozițiile) reprezintă colecțiile Bibliotecii, care contribuie la formarea și menținerea imaginii bibliotecii, fiind și un suport eficient în dezvoltarea comunicării în cadrul comunității. Pentru vizualizarea operativă și la distanță a expozițiilor de către toți vizitatorii, acestea sunt plasate și pe rafturile virtuale ale *Calameo*, pe portalurile *Issuu*, *Scribd*, *Pinterest*. Diseminarea informației despre expoziții se realizează pe rețelele sociale: *Facebook*, *Delicious*, *Twitter*, *Linkedin*.

Selectiv, expozițiile online sunt vociferate de bibliotecari. Pentru postarea acestor expoziții, pe pagina Web a BȘ USARB a fost inițiat compartimentul ***Invitații la lectură*** http://www.libruniv.usarb.md/index.php?option=com_content-&view=article&id=626&Itemid=414&lang=ro.

Utilizatorii bibliotecii regăsesc informații despre expozițiile online realizate de BȘ USARB și în catalogul electronic *PRIMO ExLibris*: <http://primo.libuniv.md/>, acesta constituind un sistem eficient de regăsire a informației. Descrierea bibliografică este însoțită și de linkul de accesare a acestora.

Concomitent, bibliotecarii universitari bălțeni organizează și expun în mediul virtual expoziții informative ***Achiziții recente; e-Buletinul informativ Achiziții recente; Buletinul informativ al Centrului de Informare al Uniunii Europene***. Acesta din urmă conține publicații ale UE privind acțiunea UE ca actor global; ***Noutăți CD ale ONU*** care oferă utilizatorilor informații online despre activitatea sistemului Națiunilor Unite în întreaga lume și Republica Moldova. Toate sunt disponibile pentru consultare pe pagina Web a Bibliotecii.

Repozitoriul Instituțional Open Research Archive (ORA) USARB <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/> - arhivă electronică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți reprezintă o formă modernă de comunicare a resurselor informaționale, ce oferă acces deschis la peste 4 600 articole, cărți (monografii, studii, materiale ale conferințelor, publicații didactice, lucrări de referință, materiale multimedia, publicații seriale ș.a.), semnate de cadrele didactice și bibliotecarii USARB. Documentele prezentate în ORA USARB, în continuare, sunt indexate în Google Scholar, ZENODO, OpenAire, DataCite și incluse automat în profilul cercetătorului, fiind vizibile în Web of Science, Scopus, Publish or Perish. RI ORA USARB este inclusă în modulele BASE, DuraSpace, OpenDOAR și Registry of Repository Access Open (ROAR), Politica – în ROARMAP, ceea ce contribuie la sporirea vizibilității și creșterea ratingului USARB în clasamentele internaționale.

Un impact deosebit în comunicarea on-line cu utilizatorii privind diversitatea documentelor stocate în colecțiile bibliotecii îl au blogurile bibliotecii: *Biblioteca Științifică USARB în dialog cu cititorii* <https://bs-usarb.blogspot.com/>, *Blogul Centrului de Informare al României* <https://cirbalti.wordpress.com/>, aici fiind postate informații recente despre expoziții și noile apariții editoriale, evenimente culturale și științifice, recomandări pentru lectură.

Învățarea online a studenților în perioada pandemică a fost o mare provocare pentru bibliotecarii din Secția de Relații cu publicul, aceștia străduindu-se să mențină cartea în vizorul publicului. Astfel, a fost inițiat proiectul ***Lectura de weekend*** în cadrul blogului *Biblioteca Științifică USARB în dialog cu cititorii*, formă nouă de prezentare a cărții în mediul online, scopul fiind promovarea colecției de bibliotecă și încurajarea utilizatorului să citească.

Volumele selectate și propuse sunt apărute la prestigioase edituri, cărți deținătoare de premii naționale și internaționale, literatură artistică națională și universală, literatură de epocă, operele celor mai de seamă scriitori clasici și contemporani, cărți care se evedențiază prin originalitate și desingn. Până în prezent, au fost plasate 60 de documente, acumulând peste 1600 de vizualizări. Postările au fost distribuite și prin rețeaua de socializare Facebook, adunând 401 aprecieri și 73 de distribuiri.

O metodă nu mai puțin eficientă de comunicare a documentelor în bibliotecă universitară bălțeană este realizarea **clipurilor video** cu participarea bibliotecarilor: *Comunitatea academică bălțeană citește, Opera lui Grigore Vieru în viziunea tinerilor cititori*, recitaluri de poezie *Lecturi eminesciene*. Bibliotecarii universitari bălțeni au participat și la Campania Națională de promovare a lecturii *Să citim împreună / Citim cu voce tare împreună*. Prin citirea cu voce a fragmentelor de texte din cărțile preferate, se stimulează lectura, se promovează documente din colecțiile Bibliotecii Evenimentul a fost desfășurat online prin intermediul platformei Google Meet: <https://meet.google.com/vev-rcqg-vkm>

Colecțiile particulare: Colecția *Mircea Druc*, Colecția *Ioan Călin Dimitriu*, Colecția *Dr. Leonid Gheorghian*, Colecția *Pavel Proca*, Colecția *Dan-George Dimitrescu*, Colecția *Mircea Filip*, Colecția *Iulius Popa*, Colecția *Daniela Gifu*, Colecția *Nicolae Varnay*, Colecția *Mircea Ioniță* stimulează, de asemenea, interesul pentru lectură, educă sentimentul de patrimoniu comun.

Paleta de programe și servicii cât mai diverse, menită să acopere necesitățile informaționale variate ale utilizatorilor, se realizează prin organizarea **rafturilor tematice** cu acces deschis, precum: *Cărți ecranizate în filme și seriale celebre; Educație și formare; Lecturile vacanței*.

Revistele bibliografice informative și tematice, la ora actuală, și-au extins auditoriul, fiind promovate în cadrul **Orei tutorelui** prin intermediul aplicației Google Meet, precum și în cadrul orelor de instruire profesională pentru bibliotecari, la ședințele de catedre – pentru profesori.

Prezentarea documentelor în cadrul diferitor activități educative, culturale la fel contribuie la promovarea extinsă a colecțiilor Bibliotecii Științifice a USARB, la valorificarea resurselor infodocumentare, precum și la stimularea interesului pentru lectură, cercetare, informare a utilizatorilor. Printre aceste activități menționăm: Zilele Universității, Ziua Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile, Zilele Culturii, Zilele Tineretului, Zilele ONU, Zilele Dreptului de a Ști, Săptămâna Internațională a Accesului Deschis, Săptămâna Internațională a Educației Artistice, Săptămâna Educației Deschise, Clubul de discuții ONU, Clubul Cărții, Salonul Muzical, Clubul ZIG-ZAG CAFE, precum și diverse lecții publice tradiționale și online, mese rotunde, lansări de carte, etc realizate în cadrul Clubului Cărții, Clubului ONU Nord, Salonului Muzical, Clubul BiblioSpiritus, Punctului de Informare NATO, Centrului de Informare al Uniunii Europene, Centrului Educație Civică Europeană, Centrului de Informare al României din Bălți.

A devenit deja o tradiție pentru noi, bibliotecarii universitari bălțeni, de a invita la **un tur prin spațiile Bibliotecii** studenții din anul I de la Facultățile USARB, elevii Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB și a Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți, studenții de la extensiunea Bălți a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în cadrul căruia aceștia sunt informați cu variatele servicii și diverse colecții ale bibliotecii. Această activitate contribuie la formarea culturii informației, precum și a

facilitarea orientării noilor utilizatori în spațiile Bibliotecii și integrare în comunitatea utilizatorilor Bibliotecii. Aceste tururi ghidate nu numai promovează imaginea instituției info-documentare, dar și contribuie la amplificarea interesului pentru valorile culturii naționale și universale. Utilizatorii noștri sunt invitați să acceseze video spotul *Cunoaște Biblioteca Ta. Ea asigură progresul Tău* http://www.libruniv.usarb.md/index.php?option=com_allvideoshare&view=video&Itemid=425&slg=cunoaste-biblioteca-2023&lang=ro, fiind plasat pe pagina Web.

Vocea Utilizatorului Bibliotecii Științifice USARB este absolut necesară în vederea abordării dinamice și inovatoare a serviciilor de bibliotecă, pentru a diversifica și extinde cultura utilizatorilor, pentru a-i face să înțeleagă cât de importantă și inerentă este Biblioteca în procesele desfășurate în Universitate.

Pentru a motiva utilizatorii bibliotecii, a fost inițiat proiectul **Cei mai fideli utilizatori** ai Bibliotecii Științifice USARB, realizat în cadrul Zilelor Cititului Împreună. Au fost organizate o paletă întregă de activități de promovare a lecturii. Cei mai fideli utilizatori de la toate facultățile au fost premiați cu certificate.

Generalizând cele expuse mai sus, putem menționa că, toate metodele și formele de comunicare a documentelor sunt relevante, or valoarea unei biblioteci, indiferent de tipul acesteia, constă nu numai în diversitatea și bogăția colecțiilor sale, dar și în gradul de valorificare a potențialului lor informațional, prin accesul rapid și eficient al utilizatorilor la informații pe orice tip de suport. Iar succesul este bazat pe abilitățile bibliotecarilor, care îndeplinesc funcția de intermediar dintre informație și utilizator.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteconomie și științe ale informării*: Manual practic [online][cit 22 septembrie 2022]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/biblioteconomie%20MP.pdf>
2. CATEREV, Cristina. *Metode moderne de promovare a colecțiilor* [online] [cit 27 septembrie 2022]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/1130/5/Caterev_Metode.pdf
3. CHERADI, Natalia, Elena RAILEAN. *Instrumente inovative pentru promovarea serviciilor de bibliotecă* [online] [cit 12 septembrie 2022]. Disponibil: <https://dokumen.tips/documents/instrumente-inovative-pentru-promovarea-serviciilor-de-biblioteca.html>
4. LÎȘÎI, Ala. *Modalități de comunicare a colecțiilor* [online] [cit 28 septembrie 2022]. Disponibil: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/3433/1/Lisii_A_modalitati.pdf
5. LUPU, Viorica, Vera SOBEȚCHI. *Prestarea serviciilor bibliometrice în biblioteca universitară* [online] [cit 27 septembrie 2022]. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1230/Lupu_Sobietchi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. *Metode moderne de promovare a colecțiilor* [online] [cit 14 septembrie 2022]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/nice26/metode-moderne-de-promovare-a-colectiilor>
7. *Metode și tehnici de promovare a lecturii. Recomandări metodologice* [online] [cit 27 septembrie 2022]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1614/Metode%20C8%99i%20tehnici%20de%20promovare%20a%20lecturii.%20Final.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. OSOIANU, Vera. *Biblioteca: între carte și lumea virtuală* [online] [cit 15 septembrie 2022]. Disponibil: <https://limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=2325>
9. *Pagina web BȘ USARB* [online] [accesat 05 octombrie 2022]. Disponibil: <http://libruniv.usarb.md>

10. STAVER, Mihaela. *Biblioteca universitară și mediul online* [online] [citat septembrie 2022]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/bibliouniv_rev/articole/2015-2/biblioteca_univ_mediul.pdf
11. TOSTOGAN, Aliona; Margareta CEBOTARI, *Strategii de promovare a lecturii ca bază pentru cunoaștere* [online] [citat 28 septembrie 2022]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/strategii-de-promovare-a-lecturii-ca-baz-pentru-cunoatere-aliona-tostogan-margareta-cebotari>